

Gatelangs

Natteravnene - Gatelangs siden 1990
Nummer 4 - desember 2019 - 18. årgang

Tema:
Netthets og
nettvett

JENTETAXI:
TRYGT HJEM I FØRJULSTIDA

APPER:
TRENDER OG TRUSLER

Passport
Control

Ikke kjøp alkohol til mindreårige!

Er det verdt å knuse drømmen om reise til USA eller studier i Australia fordi du ønsket å hjelpe en mindreårig venn?

Mange utdannelser og yrker krever uttømmende politiattest, en attest hvor

alle forhold som er registrert på deg vil komme frem for alltid. Det samme gjelder ved visumsøknad for reise til land som USA og Australia.

Les mer på vennelangning.no

VINMONOPOLET

Gatelangs

ISSN 1891-6856

ANSVARLIG REDAKTØR:

Lars Norbom

gatelangs@natteravnene.no

REDAKTØR:

Anette Haugen

gatelangs@natteravnene.no

DESIGN OG PRE-PRESS:

Per Frederiksen • vinceweb.no

TRYKK:

Zoom Grafisk • Drammen

ANNONSER:

Norske Publikasjoner as

Telefon: 22 90 71 90

BESØKS- OG

POSTADRESSE:

Natteravnene Oslo,

Storgata 28,

0184 OSLO

Telefon: 23 00 21 20

NATTERAVNENES STYRE:

Sander Brink (styreleder)

Siri Skrøder

Jan Bøhler

Kim Marius Ilmo Bolin

Eva Raknerud Braathen

Olav E. Storm (vara)

Thomas Evensen (vara)

gatelangs@natteravnene.no

www.natteravnene.no

www.facebook.com/natteravnene1

twitter.com/ravnene

Trykksak

Zoom Grafisk,
Drammen, har rett til
å benytte svanemerket
på sine trykte
produkter.

241 501

Forsidefoto: Kristin Hoff

Side 3-foto:

Christoffer Engström/Unsplash

Nettvett og netthets

De siste ukene har Natteravnene fått mye oppmerksomhet. Oppmerksomhet er hyggelig det, men årsaken til medienes plutselige interesse for oss, er ikke like hyggelig. Helgen 19.–20. oktober skjedde det uvanlig mange voldshendelser i Oslo, der unge mennesker var involvert.

La oss håpe at dette var en tilfeldig topp og at tildragelsene medfører økt forebyggende innsats, slik at vi snarest mulig kan snu denne trenden.

I den senere tid har det også blitt en avskyelig trend at de som begår vold, filmer ugjerningene og legger dette ut på nett. I denne utgaven har vi derfor valgt å fokusere på nettvett og netthets. Det er ikke bare ungdom som opplever netthets, politikere er også svært utsatt. Vi har møtt én av dem.

Vi presenterer videre «Nettravnene» og ser nærmere på hvordan mennesker i alle aldersgrupper kan bli flinkere til å sikre seg mot deling av bilder, nettsvindl etc.

Stort fokus på ungdomsvold til tross, et lyspunkt er at det kun er tre prosent av barn og unge i Oslo som er registrert med kriminalitet på rullebladet. Det gir grunn til optimisme.

God surfing!

Innhold

Leder	3
Landet rundt	5
Opplevde netthets etter avisartikler	6
Personlig, truende og seksualisert	8
Introduserer Nettravnene	10
Deler passord	11
Trusler og trender	12
Seniorkurs om nettsikkerhet	14
Trygt hjem med jentetaxi	16
Nytt om Natteravnene	18
Natteravnenes julebordvettregler	19
Barne- og ungdomskriminaliteten	20
Profil: Lærerikt og sosialt	23
Portrett: Ny natteravnaktivitet på Vea	24
Samarbeid med faddervakter	26
Fra arkivet: Nettmobbing	28

Se side 18

Neste Gatelangs kommer i mars.
Frist for innspill er 1. februar 2020

Tips oss!

Skjer det noe i ditt nærmiljø eller i din natteravngruppe som Gatelangs bør skrive om?

Tips oss!

Send en mail til gatelangs@natteravnene.no

Natteravner landet rundt...

Levanger

I Levanger endret de i midten av september natteravnkonseptet litt, med tanke på hvilke dager de går, meldte Trønder-avisa. Ungdomsmiljøet er blitt tøffere de siste to årene. Fra tidligere å gå natt til søndag, vil Natteravnene nå være ute mandag og torsdag kveld fra 19 til 22, de samme kveldene som ungdomshuset i Levanger er åpent. De etterlyser nå ikke bare foreldre, men også unge voksne og andre som har anledning til å stille opp noen kvelder.

Sunndal

Sunndal har tidligere hatt natteravner to-tre netter i året, gjerne i forbindelse med russetiden. Nå skal kveldskråkene sørge for at sentrum er trygt for de unge på fredagskveldene, da flest ungdommer samler seg på Sunndalsøra, melder Aura Avis. Hver fredag skal tre voksne i egne kveldskråkejakkere være tilgjengelig for ungdommene som er ute. Det er grunnskoletjenesten og kulturtjenesten som står bak tiltaket. Informasjonsmøte var planlagt 1. oktober, hvorpå målet var å få de første kveldskråkene ut og gå 4. oktober.

Bergen

Inspirert av Natteravnene, var det også i år faddervakter å se i knallgule refleksvester i sentrumsgatene i Bergen gjennom hele fadderuken, meldte Bergensavisa ved studiestart. Faddervaktordningen hadde dessuten i år – som ny ordning – kontinuerlig én person på vakt til å ta telefonen om noen av de ferske studentene skulle trenge hjelp.

Lillestrøm

Natteravnene i Lillestrøm klarer ikke å få nok foreldre med på laget, og må derfor ofte avlyse vandringer i helgene, meldte Romerikes Blad tidligere i høst. Natteravnene i Lillestrøm er i dag en gruppe på 40 personer, men burde ha vært det dobbelte, ifølge organisasjonen. De anmoder dermed flere foreldre til å stille.

Nannestad

Nannestad har hatt natteravner før, nå trengs det igjen. Derfor ble det innkalt til oppstartsmøte 23. september, meldte Romerikes blad. Det var avtroppende varaordfører Karl Henrik Laache (V) som inviterte til møtet på vegne av Nannestad kommune. Til avisa påpekte han at det i løpet av de par siste årene har vært registrert mer synlig bruk av narkotika i ungdomsmiljøene og at flere også har meldt om uønsket aktivitet ved skoler, barnehager og andre offentlige steder. Hensikten med møtet var å få etablert en gruppe foreldre til å organisere det hele.

Hønefoss

Natteravnene skal skape trygghet for ungdommer i Hønefoss sentrum på lørdagskveldene, men så langt har de ikke hatt bemanning nok til alle helgene, melder Ringerikes blad. Til avisa sier Trude Nereng ved Ringerike frivilligsentral, som organiserer natteravntjenesten i Hønefoss, at de har mellom 30 og 40 navn på lista, men at de trenger flere. Hun understreker videre at ungdommen synes det er trygt med edru voksne som skaper ro og reduserer vold. Nereng drømmer også om å starte opp med MC-ravner til våren.

Opplevde netthets

I begynnelsen av juni møtte Marian Hussein på Stortinget som vara-representant for SV i Oslo. Der snakket hun om boligpolitikk. Det var imidlertid ikke det hun sa, men hvem hun var, som i tiden etter gjorde at hun opplevde sterk netthets i avisenes kommentarfelt.

Tekst og foto: Anette Haugen

Det er en regnfull høstdag og Gatelangs har avtalt å møte Marian Hussein på en liten kafé på Tøyen i Oslo. Det er en blid, hyggelig og internasjonal kvinne som kommer oss i møte. Hun er født i Somalia og bodde flere år i Saudi-Arabia før hun kom til Norge da hun var 10-11 år. For tiden jobber hun i NAV, samtidig som hun er sterkt engasjert i lokalpolitikken. I sommer fikk hun dessuten sin debut på Stortinget i fjorten dager, som vara-representant for SV i Oslo.

Hennes første tale på Stortinget handlet om boligpolitikk. Hva hun snakket om fra talerstolen kom imidlertid i bakgrunnen etter at hun i flere aviser ble presentert som den første norsksomalieren med hijab som har møtt på Stortinget. Netthetsen hun opplevde i etterkant var skremmende.

Frihetsberøvelse

– Det første intervjuet sto i Vårt Oslo. Det var ganske greit og fokuserte også på hva jeg sa. Netthetsen startet først etter at blant annet Resett og deretter Dagbladet fokuserte på at jeg var den første kvinnen med hijab på talerstolen på Stortinget. Det var pinse og Dagbladet åpnet kommentarfeltet den kvelden. På morgenvisten var det tatt ned, forklarer Marian.

Selv har hun ikke lest alt som sto der, men hun fikk tilsendt en del fra venner for å kunne sende videre til folk i partiet som kunne følge opp og ta affære. På spørsmål om hva som var de groveste kommentarene, svarer hun enkelt at det hun leste ikke var det verste. Det som virkelig var ille var at hun måtte gjøre en del sikkerhetsvurderinger i etterkant, for å beskytte seg og sine. Hun opplevde en frykt og ble på et vis frarøvet friheten.

– Den psykiske påkjenningen kan bli stor. Det var en del arrangementer jeg måtte vurdere om jeg skulle delta på, sam-

tidig som jeg har en sønn i barneskolealder som jeg måtte snakke med og forklare ting til. De som hetser vil ofte bare skremme. Det er en psykologisk krigføring, der det er viktig at du ikke gir folk for mye makt over deg, påpeker politikerens.

Spesielt utsatt

Marian er klar over at kvinner med minoritetsbakgrunn er en utsatt gruppe. Hun har gjennom årene fulgt med på mange kvinner med sterke stemmer som flere har forsøkt å skremme til taushet. Mange av kvinnene må leve med en frykt som i sterk grad påvirker livskvaliteten deres. Samtidig er det så vik-

tig at disse stemmene ikke stilner. Den demokratiske talerstolen må være tilgjengelig for alle.

– Det er jo egentlig ganske utrolig at det at du debutterer fra talerstolen i seg selv skal utløse slike reaksjoner. Det handlet jo ikke om hva jeg sa. Selv om Dagbladet beklaget i ettertid og var lei seg, tenker jeg at redaksjonene generelt må ta et større ansvar for hvilke saker de åpner kommentarfeltet for. Å åpne kommentarfeltet generer trafikk, men de må tenke på hvem det går på bekostning av og hvem som betaler prisen for dette, påpeker hun.

Tar ikke mediene ansvar for den hetsen

etter avisartikler

Første norsksomalier på Stortingets talerstol – kritiserte regjeringen for usosial boligpolitikk

Marian Hussein (SV) fra Gamle Oslo er den første norsksomalieren som møter som stortingsrepresentant. Og det på selveste Eid.

Vårt OSLO
Avisa for deg med ♥ for Oslo

Marian (SV) er første på Stortinget med hijab

Med alle odder møtte Marian Hussein på Stortinget denne uka som første norsksomalieren – og den første med hijab.

Dagbladet

Marian Hussein opplevde sterk netthets i sommer. Hun lar seg imidlertid ikke skremme. Det er viktig at hetserne ikke vinner. Faksimiler fra Dagbladet og Vårt Oslo.

dem, men at noen tar dem i forsvar. Det gir en veldig positiv effekt, selv om de ikke har mulighet til å gå inn og slette den stygge hetsen.

Roet seg

Når vi møter Marian Hussein er det blitt høst, kommunevalget er over og det meste av hetsen og den skremmende situasjonen fra tidlig på sommeren har roet seg ned. Hun opplevde imidlertid på ny noen kommentarer under innspurten av valgkampen. Både venner og partikolleger følger med og gir beskjed. Hun forteller:

– Jeg skulle til Trondheim før valget for å snakke om høyreekstremisme og kvinnehat. Da måtte jeg igjen gjøre en vurdering, men det så trygt ut. Etter det jeg opplevde kan jeg føle meg litt engstelig når jeg skal snakke i det offentlige rom. Det gjør noe med deg. Men hvem er egentlig det offentlige rom for? Det er viktig at det er et mangfold i det offentlige ordskiftet, så jeg skal ikke la dem vinne.

Samtidig understreker hun at det er viktig at du ikke bli sittende alene med netthetsen du opplever. Du må ha et nettverk – og vi må stille opp for hverandre. Selv har hun et godt nettverk både av partikolleger og venner som tar affære. I tillegg påpeker hun at Antirasistisk senter gjør en kjempejobb om du trenger hjelp. De sier fra og tar kampen.

mange kvinner – og også menn – opplever i det offentlige ordskiftet, hvem skal gjøre det da? Og om ikke de voksne tar ansvar for hva som skrives og sies, hvem skal da lære barna nettvett og det å ytre seg på en anstendig måte?

«Vi er her»

På spørsmål om hvor hun mener grensen går når man ytrer seg i et kommentarfelt eller andre steder på nettet, svarer Marian at så fort det begynner å gå på vold, trusler og menneskeverd, da bør det begynne å blinke noen lys for enhver.

Hun vet ikke hvem det var som kom med

flest fæle kommentarer overfor henne selv, men vet fra forskning at menn ofte er i flertall når det gjelder denne typen netthets. Det virker som om noen helt mangler filtre så lenge de sitter bak en skjerm. Da tillater de seg alt. Heldigvis finnes det også folk som forsøker å motvirke den hetsen man kan oppleve på nettet.

– Det finnes en gruppe som kaller seg #vi er her. Det er private folk som tar ansvar og kommer med saklige motkommentarer til hetsen. En av dem gjorde en enorm innsats da jeg ble hetset. Dette er ikke minst viktig når ungdom går inn og leser det som blir skrevet. Da vet de at ikke alle er mot

Personlig, truende og seksualisert hets

I en undersøkelse gjennomført av Amnesty International i Norge i fjor, kommer det frem at to av tre kvinnelige politikere har opplevd netthets. I befolkningen generelt har mer enn én av ti kvinner blitt trakassert på nett.

Amnesty International i Norge gjennomførte i fjor to undersøkelser om netthets for kvinner i Norge, én blant kvinnelige politikere og én blant kvinner i befolkningen generelt.

Omfattende

Undersøkelsene avdekker at flere kvinnelige politikere utsettes for omfattende netthets, ofte når de uttaler seg om enkeltsaker. Også kvinner i befolkningen generelt utsettes for trakassering på nett, spesielt på Facebook. Konsekvensene av netthets kan blant annet være dårlig selvtillit, konsentrasjonsvansker og en følelse av maktesløshet.

Også kvinner som ikke selv utsettes blir berørt av netthets. Over halvparten av de som ikke har blitt utsatt for netthets, endrer likevel oppførselen sin på nett for å unngå trakassering.

Det at kvinner moderer sine uttalelser, trekker seg fra politikken eller velger å aldri delta i den offentlige debatten på grunn av netthets, utgjør en alvorlig trussel mot ytringsfriheten og demokratiet i Norge.

Flest rikspolitikere

To av tre kvinnelige politikere opplever netthets. Det er kvinnene som befinner seg i rikspolitikken som oftest blir utsatt for hets på nett, og tre av fire kvinnelige rikspolitikere har opplevd dette. Til sammen-

Slik oppleves netthetsen

Amnesty har intervjuet 19 kvinnelige politikere, både riks- og lokalpolitikere fra alle de politiske partiene. De fleste mener at de får netthets i egenskap av å være kvinne, og opplever den seksualiserte hetsen og som spesielt ubehagelig og begrensende. Noen føler skam på grunn av det grove innholdet i meldingene.

Intervjuet: Statsminister Erna Solberg er én av 19 kvinnelige politikere som er blitt intervjuet av Amnesty International Norge om netthets. (Faksimile: Amnesty International)

ligning er det færre kvinner i lokalpolitikken som utsettes for netthets, og blant dem er det også færre som melder om alvorlige tilfeller av netthets.

Politikerne opplever at det å uttale seg om enkeltsaker i offentligheten er den viktigste årsaken til at de blir hetset.

Det mener både de som har vært utsatt for netthets, og de som ikke har blitt det. At de er kvinner – og gjerne kjente kvinner – er også medvirkende årsaker til hetsen.

Hele 78 prosent av de kvinnelige politikerne som har opplevd netthets, sier at hetsen har gitt konsekvenser. For mange har

det ført til både konsentrasjonsvansker og dårlig selvtillit. Lokalpolitikkerne opplever slike negative konsekvenser oftere enn rikspolitikkerne.

Befolkningen generelt

Mer enn én av ti norske kvinner har opplevd trakassering på nett. 12 prosent av kvinnene i den norske befolkningen har blitt utsatt for trakassering på nett/sosiale medier, spesielt skjer dette på Facebook.

Av kvinnene som opplever trakassering på nettet, oppgir 60 prosent at dette har skjedd på Facebook, mens 28 prosent opp-

Feige fitte. Du skulle fått kjeften full.

Talentløse hore

Såne som deg fortjener ikke å være norsk.

Hore

Jeg kritiserer ikke vanlige mennesker, bare idioter som deg:)

Når skal kjøringer som deg komme med noe annet enn bare løgn og vås??

Stopp netthets: Amnesty International Norge har laget sitt eget banner med #Stopp netthets. (Illustrasjon: Amnesty International)

gir at det har skjedd på Facebook Messenger. Studerer man dette etter alder, finner man også at de yngste, som betydelig oftere er aktive på Facebook Messenger enn på Facebook, også svarer at trakasseringen oftest har skjedd på Facebook. Også menn nevner Facebook som det mediet hvor de oftest blir rammet av hets (50 prosent).

Det er vanligst å bli trakassert av personer man ikke kjenner (55 prosent), og trakasseringen er stort sett utført av enten én person eller to-fem personer.

Trakasseringen består i stor utstrekning av generelt støtende språk. 60 prosent av kvinnene som er rammet, har opplevd det. Videre har én av tre blitt utsatt for usanne påstander og sexistiske kommentarer. Også blant menn er det vanligst å utsettes for et generelt støtende språk.

Blir maktesløse

Konsekvensene av trakasseringen er store for de som rammes: Tre av fire kvinner opplever en følelse av maktesløshet i evnen til å reagere på trakassering, mens to av tre oppgir at de sover dårlig som følge av trakasseringen. Like mange oppgir at det fører til lavere selvtillit.

Få mener at myndighetsinstanser og medieselskapene i tilfredsstillende grad takler utfordringene knyttet til trakassering på nett/sosiale medier.

Undersøkelsen i befolkningen er gjennomført på web med 1000 kvinner, med en liten kontrollgruppe menn i perioden 12.-20. juni 2018. Utvalget med menn er på 150 og skal kun studeres på totalnivå. Undersøkelsen er en landsrepresentativ.

Undersøkelsen blant kvinnelige politikere er gjennomført på telefon med 50 kvinner der halvparten representerer lokale politikere og den andre halvparten kvinner i rikspolitikken. Feltperioden var 5.-15. juni 2018.

NB: Undersøkelsen er tidligere publisert på Amnesty International Norges nettsider og publiseres med deres tillatelse.

På nettsidene deres finner du undersøkelsene i sin helhet, intervjuer de har gjort med 19 politikere, informasjon om hvordan Amnesty International jobber mot netthets og deres tanker om funnene i undersøkelsen. De publiserte for øvrig i sommer ytterligere en undersøkelse om netthets, der målet var å kartlegge om nordmenn har lagt merke til en økning i mengde hets i offentligheten

Flere kvinner enn menn

Her følger noen flere funn fra de to undersøkelsene:

Befolkningen generelt

60 % av norske kvinner poster/deler på Facebook Messenger. De bruker også ofte Snapchat og Facebook til dette (40-44 % av norske kvinner). På Instagram er det også en viss andel (24%) som poster/deler.

Menn benytter disse mediene i mindre grad til posting/deling. De er derimot mer aktive enn kvinner på WhatsApp, nettaviser og på YouTube. Facebook har en høy snittalder blant de som poster/deler. De yngre bruker oftere Facebook Messenger og Snapchat.

Flere kvinner enn menn blir utsatt for trakassering på nettet/sosiale medier. Videre ser man at yngre oftere er rammet enn eldre.

Kvinnelige politikere

De som ikke har opplevd netthets selv, tror at det at man er kvinne er mindre viktig enn de øvrige årsakene det blir spurt om. Likevel er dette den tredje mest fremtredende årsaken blant kvinner som har opplevd netthets selv. Samtidig tror 72 % blant de som ikke har opplevd netthets, at en bestemt religiøs bakgrunn er viktig, mens det tilsvarende tallet blant de som hadde opplevd netthets selv, kun ligger på 9 %.

Bare 22 % av de som har opplevd netthets sier at denne hetsen ikke har hatt konsekvenser for dem. For mange har det ført til både konsentrasjonsvansker og dårlig selvtillit. Lokalpolitikere som er rammet av netthets opplever slike negative konsekvenser oftere enn rikspolitikere som blir rammet.

Introducerer Nettravnene

Netthat: Organisasjonen No hate er i gang med å etablere Nettravnene, der de vil involvere frivillige voksne – etter samme prinsipp som Natteravnene. (Illustrasjonsfoto: Rieth - Pixabay)

Ut i fra det samme prinsippet som når frivillige, edru voksne går natteravn i sentrum eller lokalmiljøet, lanseres nå Nettravnene. Forskjellen ligger da naturlig i at Nettravnene ikke er ute og går gatelangs, men aktive på nett fra mobilen eller PCen hjemme i sin egen stue.

Av Anette Haugen

«Om lag 40 000 barn og unge utsettes for netthat og mobbing i Norge. Flere undersøkelser viser at mange får store psykiske utfordringer på grunn av netthat og digital mobbing. Det fører til digitalt utenforskap, konsentrasjonsvansker, søvnmangel, dårlig selvtillit og utfordringer med å håndtere vanskelige livssituasjoner.»

Teksten over kan leses på nohate.no sine nettsider. Organisasjonen No hate startet opprinnelig med en Facebook-post sommeren 2018. Denne posten engasjerte videre en stor gruppe mennesker på sosiale medier til å delta i en felles dugnad mot netthat. I løpet av den påfølgende høsten og tiden etter, har deltakerne arbeidet på dugnad med å utvikle ulike ideer som kan bidra til å bekjempe netthat på nye måter. En av disse ideene er Nettravnene.

Hva er Nettravnene?

Nettravnene er en ordning som skal organisere frivillige voksne i Nettravngrupper. De voksne skal ta del i diskusjoner i sitt digitale

le nærmiljø for å gjøre internett til et trygt sted å være for barn og unge. Ambisjonen er å bidra til gode digitale møteplasser som forebygger at grupper blir utstøtt og mottar hatefulle ytringer.

Nettravnordningen skal utvikles i samarbeid med skoleverket og Kripos – og No hate, som står bak Nettravnene, håper ordningen vil bli en naturlig del av den digitale oppveksten til barn og unge. Det bør være like naturlig at det er voksne tilstede i barnas digitale hverdag som det er at de er tilstede i den fysiske hverdagen.

Tanken er at Nettravnene skal organiseres gjennom dialog og samarbeid med barne- og ungdomsskoler og instanser som FAU med flere. På samme måte som Natteravnene går gatelangs, skal Nettravnene være aktive på nett fra mobilen eller PCen hjemme i sin egen stue. Konseptet baserer seg altså på frivillig lavterskel-deltakelse fra norske foreldre.

Pilotprosjekt

No hate er i dialog med utvalgte skoler i Oslo og Akershus – og er allerede i gang med et pilotprosjekt ved Ullevål skole i Oslo. Målet er å utvikle en landsdekkende ordning som gjør det enklere for voksne å være tilstede og trygge barnas digitale nærmiljø.

Foreldrene vil bli introdusert for konseptet via skolen. Som en del av piloten vil det utvikles en introduksjonspakke med kurs- og informasjonsmateriell som tilgjengelig gjøres på både nettsider og i relevante kanaler for skolene.

Foreldre som vil bli nettravn deltaker på nettkurset, som utvikles i samarbeid med Kripos. Her lærer de mer om hvordan de bør opptre som nettravn, men også om hva de som foreldre bør gjøre for å sikre at deres egne barn får god digital oppfølging.

Etter kurset kan foreldrene bli en del av en lokal vaktordning, hvor de samarbeider med andre voksne i lokalmiljøet for å trygge de digitale møteplassene som blir en stadig viktigere del av barn og unges oppvekstmiljø. Et godt samarbeid med skolene er avgjørende.

Vil du vite mer om Nettravnene?

Ønsker du å delta i utviklingen av nettravnene, bli en nettravn, få ordningen innført på skolen din eller på andre måter støtte utviklingen av ordningen? Da kan du ta kontakt med Anne Authen, daglig leder i No hate på e-post: anne@nohate.no.

Tre verktøy mot netthat

I 2019 har No hate jobbet med å utvikle tre nye verktøy i kampen mot netthat:

1) Et digitalt netthatfilter som gir de som uttrykker seg hatefullt en påminnelse om konsekvensene av deres handlinger før de publiserer meldingene, slik at de får muligheten til å tenke seg om en ekstra gang før de deler meldingen.

2) En ressurside på nett som hjelper de som har blitt utsatt for netthat med å håndtere situasjonen.

3) En Nettravnordning som skal trygge barn og unges digitale nærmiljø i samarbeid med skoler og foreldregrupper.

Kilde: nohate.no, der du også kan lese mer om organisasjonens kamp mot netthat.

Deler: Dobbelt så mange 16-17-åringar gir andre tilgang til sine passord på sosiale medier sammenlignet med gruppen over 18 år. (Foto: Pixabay)

Deler passord

En av tre 16-17-åringar gir andre tilgang til sine passord på sosiale medier, viser en undersøkelse fra Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS) og Medietilsynet. Dette er dobbelt så mange som i gruppen over 18 år.

– Tallene viser at det er behov for å snakke mer med barn og unge om sikkerhet på sosiale medier, sier Mari Velsand, direktør i Medietilsynet.

– Når vi deler passord blir vi mer utsatt for hacking. I tillegg gir vi andre tilgang til bilder og innhold som er privat. Vi mener derfor det er viktig å diskutere hvorfor så mange unge deler passord, sier Hans Marius Tessem, seniorrådgiver i NorSIS.

Foreldre: Vis interesse

I undersøkelsen oppgir 11 prosent av 16-17-åringene at noen har delt bilder av dem på sosiale medier mot deres vilje. I resten av befolkningen oppgir sju prosent å ha opplevd det samme.

Funn fra Medietilsynets undersøkelse «Barn og medier 2018» viser at bare halvparten av barn og unge sier fra til noen dersom de opplever noe ubehagelig på nett.

– Det er derfor godt mulig at flere har opplevd at andre har delt bilder av dem uten at de forteller om det, sier Velsand.

Medietilsynet er opptatt av at foreldre viser interesse for barnas digitale liv på en måte som skaper tillit.

– Barn gjør feil, også på nett. Det er viktig at de opplever at de kan komme til oss voksne med det som har skjedd, uten at de får kjefte eller blir tatt fra mobilen, sier Velsand.

Deler av praktiske årsaker

En av årsakene til at unge deler passord er for å opprettholde såkalte streaks på Snapchat for hverandre, for eksempel når én er på ferie.

– Det er urovekkende at så mange deler passord når alle råd handler om at man ikke skal gjøre det. Vi bør undersøke ytterligere hvorfor det er slik. Det kan være at teknologien er laget slik at det blir enklere å bryte rådene enn å følge dem. Det er klart det er fristende å dele passordet med en kompis for å opprettholde streken på Snap når du har brukt flere år på å bygge den, sier Hans Marius Tessem.

Råd til foreldre med barn på sosiale medier:

- Lær barnet å bruke ulike og unike passord på hver tjeneste.
- Gjør barnet bevisst på hva som bør deles og ikke på nett.
- Spør alltid først før du selv deler bilder av barnet ditt med andre.
- Ta i bruk og lær barnet om totrinnsbekreftelse der det er mulig, det vil si å logge inn med et passord i tillegg til å få en kode på mobilen.

Funn fra undersøkelsen

- 32 prosent av 16-17-åringene og 16 prosent av befolkningen over 18 år oppgir at andre har hatt tilgang til passordet til en av deres profiler på sosiale medier i løpet av det siste året.
- 69 prosent av de 16-17-åringene som har gitt andre tilgang til passordet sitt, oppgir at en venn fikk tilgang til passordet, mens 23 prosent av de 16-17-åringene som har gitt andre tilgang til passordet sitt oppgir at de har gitt passordet til en kjæreste/samboer.
- 11 prosent av 16-17-åringene oppgir at noen har delt bilder av dem mot deres vilje i sosiale medier de siste 12 månedene, mens 7 prosent av befolkningen over 18 år oppgir det samme.
- 7 prosent av 16-17-åringene har prøvd å slette bilder/videoer av seg selv i sosiale medier de siste 12 månedene, men ikke fått det til. 4 prosent over 18 år har forsøkt det samme.
- 55 prosent av 16-17-åringene svarer nei på om de har fått opplæring i bruk av nettpassord.
- 35 prosent av 16-17-åringene oppgir at de har satt opp noen av sine profiler til å bruke totrinnsbekreftelse.

Undersøkelsen er landsrepresentativ, og ble gjennomført i juni 2019 av Opinion på oppdrag fra Medietilsynet og NorSIS. Totalt 1388 respondenter ble telefonintervjuet.

NB: Artikkelen er først publisert på Medietilsynets nettsider 28.08.19 og gjengis med deres tillatelse. Kilde: <https://medietilsynet.no/om/aktuelt/en-av-tre-unge-gir-bort-passordet-sitt/>

1 2 3 4 5 6

Trusler og trender på nett

Lovverket setter klare regler for hvor grensen går når det gjelder trusler og hets på nettet. Er avsenderen anonym er det imidlertid ikke sikkert det er mulig å anvende lovverket. Da kan det noen ganger være lettere å få hjelp via nettstedets eget regelverk.

Av Anette Haugen

Det dukker jevnlig opp nye apper og sosiale medier, som ikke minst spres og blir populære blant barn og ungdom. Noen av appene omtales som rene mobbeapper, der avsenderen gjerne har mulighet til å være anonym. Jodel, Sarahah, Tellonym, Ask og Momo er blant fenomener og apper det har vært advart mot de siste årene.

Om det ikke alltid er like lett å følge med på alt det nye som skjer, er det svært viktig at foreldre holder seg oppdatert på alle trender og nyheter innenfor barnas nett- og appverden. Barnevakten.no og medietilsynet.no er et par nettsteder der man blant annet kan lese om nytt som skjer – og der det også gis konkrete råd rundt barn, unge og medier.

Nettmobbing

Noen tall fra Elevundersøkelsen 2018/19, en undersøkelse som utføres hvert år:

- Det meste av mobbingen som skjer regelmessig er ansikt til ansikt på skolen (6,1 %), og det meste skjer i gangen, i klasserommet og i friminuttet.
- Av disse er det 1,9 prosent av elevene som har rapportert at de er mobbet digitalt to til tre ganger i måneden eller mer.
- Av de 1,9 prosentene som erfarer nettmobbing er dette hovedproblemet:
 - Barn og unge på nett opplever mest å bli kalt stygge ting og bli ertet (69,3%).
 - Holdt utenfor og baksnakket (42,3%).
 - Spredt ting på nettet som sårer dem (37,5%).
- Rundt 35 prosent av elevene som utsetter andre for mobbing utsettes selv for mobbing.
- 48,5 prosent av de som er mobbet digitalt er også utsatt for tradisjonell mobbing.

Hjelp å få

Om man er blitt hetset, trenger hjelp til å slette noe som er lagt ut på nett eller mistenker at man er utsatt for nettsvindel eller hacking, er det heldigvis hjelp å få. En av aktørene som har holdt på lenge, er slettmeg.no. Hans Marius Tessem, seniorrådgiver hos NorSIS (Norsk senter for informasjonssikring) og ansvarlig for slettmeg.no, forteller følgende:

– Selv om det stadig kommer nye apper, gjelder de fleste henvendelsene vi får mer tradisjonelle sosiale medier, som messenger og instagram. Det er dessuten slik at nettrender blant ungdom kan variere veldig geografisk. Apper som tar av i Bergen kan være helt andre enn de som blir populære i Drammen eller Gjøvik.

Han forklarer videre at noe av det vanligste folk kontakter slettmeg.no for, er problemer med pålogging. Det kan bety at de har blitt hacket og at noen har overtatt kontoen deres. Han synes det er veldig bra når folk kontakter dem for dette. Mange lar nemlig være, oppretter heller en ny konto – og sender for eksempel en ny venneforespørsel.

Dette bruker de kriminelle. De vet at mange sender nye forespørsler, så da gjør hackere det samme i andres navn. Hans Marius Tessem ber derfor folk om å ta kontakt når de sliter med pålogging – og ikke bare opprette en ny konto.

Bilder og netthets

– Å slette uønsket innhold på nett er også noe vi hjelper mange med. Det kan være bilder andre har lagt ut eller for eksempel nakenbilder man selv har delt med noen man stolte på, som de har delt videre. Andre igjen har blitt eldre og ønsker å slette en video de la ut på youtube for flere år siden, men så har de ikke innloggingen lenger, sier seniorrådgiveren.

Bilder som eksempelvis legges ut på store grupper på Snap, kan også skape problemer, men samtidig forteller Hans Marius Tessem at det også er en del positive trender og kulturer blant appbrukerne – slik som at man lar være å ta skjermbilder av snapper man får.

Når det gjelder netthets kan det være vanskelig å peke ut hvilke aldersgrupper

som er verst, men det som synes tydelig er at den unge og den eldre generasjonen opererer litt ulikt. De eldre er mer aktive med kommentarer i nettaviser og på facebook, mens ungdommen henvender seg mer direkte og gjerne anonymt. De er «smartere» i sin måte å hette på.

Loven er ganske klar på hvor grensene går, men problemer med å håndheve loven oppstår ikke minst om hetsen foregår anonymt. Politiets ressurser er dessverre

Noen råd rundt nettmobbing

«Lær barn og unge at norsk lov gjelder på nett og mobil, og bevisstgjør dem på smarte og gode valg for å ta vare på seg selv og andre.» Dette er ett av rådene Barnevakten gir voksne for å veilede barn til hvordan de skal oppføre seg på nettet.

Av Anette Haugen

– De appene det er mest negativ blesst rundt og som har forårsaket mest mobbing og tull, er de appene der det er lagt opp til at brukerne er anonyme. Det siste halvåret har det vært appen YoLo (som også er knyttet opp mot SnapChat), før det var det Tellonym og Sarahah. Den første appen i denne kategorien som skapte store presseoppslag var Ask.fm, men det er noen år siden nå, sier Kjellaug Tonheim Tønnesen, faglig leder hos Barnevakten.

Hun forklarer at de hos barnevakten.no får en del spørsmål fra foreldre og lærere om apper generelt, slik som aldersgrenser, hvem de passer for osv. I tillegg kommer det konkrete spørsmål rundt mobbesaker, for eksempel knyttet til bruken av YoLo.

Nettmobbing og råd

Barnevakten har ikke et tjenestetilbud direkte til barn, men de som jobber der snakker med mange barn og unge når de er ute på skolene. Da prater de blant annet om nettmobbing, om at norsk lov gjelder også på nett, mobil og i spill, og at vi både har forpliktelser og rettigheter.

– Vi oppfordrer barn og unge til å snakke med voksne de stoler på hvis de opplever mobbing på nett eller ellers. Det finnes også to bra samtaletilbud for barn og unge, hvor de kan chatte gratis og anonymt. Det er snakkommobbing.no og korskpahalsen.no. Noe annet gledelig er at vi nå har fått mobbeombud i alle fylker i Norge. Det er bra. De kan kontaktes i konkrete mobbesaker for råd og veiledning, forteller Kjellaug Tonheim Tønnesen.

Barnevakten understreker videre for de unge at norsk lov også gjelder på nett – og forklarer dem reglene for deling av bilder og filmer, og at man alltid må be om samtykke (åndsverksloven og personvernloven). Det er også veldig mange vitner på nett. 50 prosent av barn og unge i alderen 9-18 år sier at de har lagt merke til at noen har vært slemme eller mobbet noen på internett, spill eller mobil.

– Vi prøver å bevisstgjøre vitnene ved å minne om at alle kan bidra med å gjøre miljøet på nett bedre. Vi forteller at det ikke er å sladre når man gir beskjed om mobbing. Det er å bry seg og å vise omsorg. Det er også bra at man bruker rapporteringsmulighetene som ligger i spill og sosiale medier hvis man ser krenkelser og mobbing. Ressurssider om mobbing er nullmobbing.no og slettmeg.no, opplyser den faglige ansvarlige hos Barnevakten.

Råd til voksne

Når det gjelder generelle råd til foresatte, lærere og andre voksne, så understreker Kjellaug Tonheim Tønnesen at tradisjonell mobbing og nettmobbing ofte henger sammen. De som opplever mobbing i det virkelige livet opplever det også som oftest på nett. For å forebygge mobbing, erting og krenkelser er det viktig med et godt samarbeid mellom hjem og skole. Her er noen råd hun gir for hva de voksne kan bidra med:

- Bygge godt klassemiljø
- Positiv foreldreinvolvering
- Felles regler og strategier
- God klasseledelse
- Gode voksne forbilder
- Lære barna og unge respekt og empati
- Foreldre bør bli kjent med andre barn og deres foreldre, ikke kun barnas bestevenner.
- Lære barn og unge at norsk lov gjelder på nett og mobil – og bevisstgjøre de på smarte og gode valg for å ta vare på seg selv og andre.

Trend: Appen Momo er en av flere fenomener som har skremt norske barn. (Foto: Pixabay)

begrenset her. Heldigvis har mange nettsamfunn egne regler og lover, slik at de kanskje kan hjelpe.

– Det er viktig at folk tar kontakt når de opplever netthets og nettsvindel. En ting er det å få hjelp, men det er også viktig at vi får vite om nye trender, så vi kan samle informasjon tidlig og begynne å jobbe med løsninger på nye problemer, fastslår Hans Marius Tessem.

Seniornett: Nestleder i Seniornett, Sturla Bjerkaker, innledet åpningen av Digital festival. Arrangementet varte en hel uke, med ulike kurs og foredrag også på mange av de lokale bibliotekene.

Seniorkurs i nettsikkerhet

Det snakkes mye om nettsikkerhet for de unge, men hva med den eldre generasjonen som har vokst opp uten internett og sosiale medier? Hvordan oppfører de seg på nett og blir de lett lurt av nettsvindlere? NorSIS har tatt tak i dette ved å lage et sikkerhetskurs for seniorer.

Av Anette Haugen

— Målgruppen for seniorkursene i nettsikkerhet er i utgangspunktet seniorer fra 55 år og oppover, men de er først og fremst beregnet på dem som ikke er i arbeid lenger og dermed ikke får opplæring gjennom jobben, forteller Ivar Kjærem, seniorrådgiver hos NorSIS (Norsk senter for informasjonssikkerhet).

Han forklarer at hovedessensen med kursene er å øke tryggheten for seniorer på nett. Mange føler seg usikre og tar derfor ikke i bruk de sikkerhetsverktøyene som finnes.

— Seniorer på nett kan deles i tre grupper. En tredjedel er veldig flinke med nettsikkerhet, en tredjedel ligger på gjennomsnittet mens den siste tredjedelen består av folk som er veldig usikre. De som er usikre og kjenner teknologien dårlig, blir lett et bytte for trusler og nettsvindel, påpeker seniorrådgiveren.

Kursene

Per skrivende stund er det lagt ut tretten ulike kurs i nettsikkerhet på NorSIS' nettsider, under fanen nettvett.no. Hvem som helst kan klikke seg inn og gjennomføre kursene. De er imidlertid ikke beregnet på seniorer som er helt nybegynnere på nett, men på dem som er «litt varme i trøya». Dette er hva de selv skriver om kursene:

«Kurset gir en innføring i de trusler den enkelte kan møte ved bruk av digitale verktøy og internett. Samtidig gis det råd og veiledning til hvordan man allikevel kan opptre trygt på nettet, og sikre sin aktivitet best mulig. Kurset er tilrettelagt for seniorer og det er forsøkt med relevante eksempler. Hver leksjon tar 10-15 minutter å gjennomføre.»

Blant temaene for kursene finner man blant annet: bruk av epost, brukerkontoer, sosiale medier, sikkerhetsverktøy, banktjenester på nett, handle på nett, tabubelagt surfing, ID-tyveri, svindel, gode råd og holdninger — og når uhellet er ute.

— Gjennom kursene håper vi å bidra til at seniorene greier å gjenkjenne svindelepost, blir flinke til å sjekke kilder og vi gir for eksempel råd om hva de skal gjøre om de er utsatt for kredittkortsvindel, sier Ivar Kjærem.

Digital

Om en del seniorer føler seg utrygge på nett, synes også mange at dette er moro. Interessen ble ikke minst understreket da det årlige arrangementet Digital festival ble arrangert i midten av september. Under åpningen på Nasjonalbiblioteket var det kø for å komme inn i salen.

Tekst og foto: Anette Haugen

— Jeg ligger langt nede på skalaen når det gjelder nettkunnskap. Jeg er teknisk ubegavet og føler meg engstelig, utilpass og utrygg på nett. Men heldigvis har jeg barn og barnebarn som kan hjelpe meg, stakars dem som ikke har det, sa skuespiller Lise Fjeldstad (80) fra scenen på Nasjonalbiblioteket, der hun var invitert til en prat om digitale dingser og duppetitter.

I løpet av samtalen hun hadde med Merete Lie, avdelingsdirektør for Deichman, hovedbiblioteket, kom det imidlertid fram at hun både hadde PC og smarttelefon, hadde levert selvangivelse digitalt og til og med hadde en favorittapp. Hun var svært begeistret for Vipps, den hadde gjort livet enklere. Hun medga videre at grunnen til at hun ikke følte seg trygg på nett kanskje var at hun ikke hadde den store interessen og ikke var nysgjerrig nok på dette.

Seniornett

Lise Fjeldstad innrømmet videre at hun aldri før hadde hørt om Seniornett, som var en av arrangørene bak Digital festival, sammen med Fylkesbiblioteket i Akershus, Deichman og Nasjonalbiblioteket. Hun fikk dermed umiddelbart all informasjon hun trengte for å melde seg inn. Samme informasjon — og mer om organisasjonen — finnes på seniornett.no.

— Vi er en landsomfattende organisasjon med over 200 lokale foreninger som gir tilbud om datahjelp, kurs og veiledning — og hjelper seniorer til å komme på nett. Vi har mellom ni og ti tusen medlemmer. Vi har ingen nedre aldersgrense, men primærmålgruppen er folk over 60 år, forteller nestleder i Seniornett, Sturla Bjerkaker.

Fra talerstolen spurte han også hvor mange av de vel 100 i salen som var medlem av Seniornett. Det var ganske mange. Han var overveldet over interessen for arrangementet. Det ble så fullt at noen

festival for seniorer

Føle seg dum: Lise Fjeldstad påpekte at det er lett å føle seg dum når det gjelder den nye teknologien. Det er litt som å bli barn igjen, men nå har du ingen skole i vente.

Til venstre: Følge med: Amelie Fougner og Lars Bruusgaard oppsøkte Digital festival for å få bedre innsikt i den digitale verden. Du trenger stadig ny kunnskap for å henge med.

måtte sitte i rommet ved siden av å følge foredragene og samtale fra storskjerm der. Arrangementet ble også streamet.

Mer innsikt

Før, i pausen og etter innleggene var det lett servering og mulighet for å innhente ytterligere informasjon fra standene i naborommet. Under minglingen her fikk man bekreftet, slik det ble antydnet fra scenen, at seniorene som var til stede på åpningen av Digital festival var blant prosentandelen med litt mer kunnskap og

interesse for IT enn mange andre på deres alder.

— Vi kommer hit for å få litt mer innsikt. Mange av de som deltar her i dag virker å være blant «racerne». Vi tilhører nok den store gruppen som behersker det digitale brukbart, men du kan aldri bli god nok på dette, sier Amelie Fougner (74) og Lars Bruusgaard (72), som Gatelangs treffer på standen til Seniornett. De er ikke selv medlemmer, men vurderer det.

Begge er i en alder der de fikk både kurs og opplæring da de var i arbeid, men det

kommer hele tiden noe nytt. «Så vil du være med, må du henge på». Det er nødvendig både å vedlikeholde kunnskapen man har og lære nytt. Selvfølgelig kan man spørre barn og barnebarn, men den yngre generasjonen er gjerne litt for raske når de skal vise dem noe.

På spørsmål om de føler noen som helst frykt for å bli lurt og svindlet på nettet, bekrefter de at de har en redsel for det. Man får jo stadig telefoner, blant annet fra utlandet, som man har hørt man ikke skal ta. Og så bruker man mye tid på å blokkere.

Trygt hjem med jente-taxi

Synlige: De søte, rosa jentetaxiene med lange øyevipper har vært godt synlige i gatebildet i hele førjulstiden.

— Dette er et bra tiltak som gir en ekstra sikkerhet for jenter, var statsminister Erna Solbergs kommentar da hun fikk teste ut en av de rosa jentetaxiene. I førjulstiden har egne sjåførere kjørt kvinner gratis hjem fra Oslo sentrum på kveldstid.

Tekst og foto: Anette Haugen

— Det er flott at Natteravnene har vært med på å ta initiativ til dette. For jenter som føler seg usikre er det et bra tiltak som gir trygghet. Vi skal ikke underslå at det i julebordstiden også for noen kan bli et glass for mye. Da er det fint at noen passer på, sa Erna Solberg, før hun selv fikk teste en av taxiene sammen med generalsekretær i Natteravnene, Lars Norbom.

Statsministeren understreket at selv om vi ikke skal overdrive farene ute på byen, kan vi alle være utsatt — og at alt som kan bidra til å gi ekstra trygghet er en fin ting. På spørsmålet om gratis jentetaxi kunne være noe for andre byer også, svarte hun at det kan det helt sikkert, men det krever naturlig nok at noen organiserer det.

Positivt fokus

I Oslo er initiativet til de gratis, rosa jentetaxiene i julebordstida tatt gjennom et samarbeid mellom Natteravnene, Sparebank1 Østlandet, Hafslund Nett og

Oslo Taxi. I perioden 15. november til 15. desember har fire rosa taxier vært ute og kjørt i gatene fra onsdag til lørdag kveld/natt fra klokka 20.00 til 04.00. En av sjåførene og taxieierne som har bidratt, og

Teatersport: Sponsorsjef i Sparebank1 Østlandet, Roald Stene, inviterer impulsivt til teatersport på scenen. Fra venstre: Roald Stene, Henriette Steenstrup, Kamzy Gunaratnam og Lars Norbom.

Bra tiltak: Henriette Steenstrup roste tiltaket med rosa jentetaxier — og slo av en hyggelig prat med alle natteravnene som var med under lanseringen på Youngstorget. Fra venstre: Lars Norbom, Henriette Steenstrup, Eva Raknerud Braathen, Gloria Amparo Ofstad Feidje, Espen Tveitevåg og Cecilie Brochmann.

som var til stede da Erna Solberg testet jentetaxien, er Mudassar Ali. Han sier følgende om tiltaket:

— Jeg synes det er et veldig godt tiltak og en fin måte vi i Oslo Taxi kan gi noe til-

bake til fellesskapet på. Natteravnene gjør en god jobb og på denne måten kan vi være med på å avlaste dem litt.

På spørsmål om hvorfor Sparebank1 Østlandet har vært med på å dra i gang de rosa jentetaxiene i julebordstida, svarer sponsorsjef Roald Stene:

— Som en av de sentrale bankene på Østlandet, er dette en del av samfunnsansvaret vårt. Ved å tilby gratis jentetaxi hjem fra byen bidrar vi til å sette et positivt fokus på noe som ellers kunne blitt negativt. Dette er gjennomført en god sak. Samtidig håper vi på å bidra til en bevisstgjøring hos folk flest på området.

Rollemodeller

Den 15. november, samme dag som de rosa jentetaxiene med lange øyevipper skulle ut på gaten for første gang, ble det arrangert en happening på

Youngstorget. I tillegg til alle partene som sto bak initiativet, var to av de som stilte opp for å si noen ord varaordførere i Oslo, Kamzy Gunaratnam og skuespiller Henriette Steenstrup.

Begge snakket varmt om tiltaket og hvor viktig det er med gode rollemodeller. De ga i tillegg Natteravnene noen rosende ord for den fantastiske innsatsen de ikke bare gjør i julebordstida, men også ellers i året.

— Jeg er så lat og opptatt av meg selv at jeg ikke går natteravn, men heller sitter hjemme i sofakroken. Da jeg ble spurt om å stille opp her, var det en selvsagt ting å svare ja til. Da kan jeg bidra på min måte. Jeg har naboer som går natteravn og synes det er viktig at all ungdom skal føle seg trygg, sa Henriette Steenstrup til Gatelangs etter at hun hadde vært på scenen.

Ros: Statsminister Erna Solberg roste tiltaket med rosa jentetaxi overfor generalsekretær i Natteravnene, Lars Norbom.

Natteravnene Elvelangs

Tradisjonen tro hadde Natteravnene stand da Elvelangs i fakkellys ble arrangert for 20. gang i slutten av september. Deltakelsen her er viktig, ikke minst med tanke på rekruttering.

Tekst og foto: Anette Haugen

Natteravnene er alltid på plass under Elvelangs ved Akerselva. Det er en viktig arena for å møte byens befolkning, dele ut informasjon og prøve å rekruttere nye natteravner. I år hadde Natteravnene fått ny plass ved Nedre Foss park, ved «Studentsiloen». Mange var innom standen, der de kunne svare på quiz og slå av en hyggelig prat med Tahar Elatyaoui, Irene Litsheim, Gry-Janicke Norby og Cecilie Brochmann, som representerte Natteravnene.

Blant dem som stoppet ved standen var Bao Nguyen, Linn Maren Tovsland og Lise Wuttudal. De fortalte at de er på Elvelangs hvert eneste år. Det er gøy og hyggelige å vandre langs Akerselva og se på alle de kreative og flotte innslagene. Natteravnene har de hørt mye om – og også sett rundt i byen. De synes organisasjonen gjør en flott innsats.

Over: Hyggelig: Gry-Janicke Norby (t.v.), Irene Litsheim, Tahar Elatyaoui, og Cecilie Brochmann hadde en fin kveld ved Akerselva på stand for Natteravnene.

Til venstre: God jobb: Bao Nguyen, Linn Maren Tovsland og Lise Wuttudal slo av en prat med Natteravnene og skjøt av jobben de gjør.

Kriminalitetsforebygging: Natteravnene var i august til stede på Kafé Tandem i Oslo da Oslo Røde Kors, Nettverk etter soning og Røverradioen inviterte til debatt om kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge i Oslo. Frivilligheten har en fundamental rolle i dette arbeidet ved å tilby trygge oppholdssteder, tilstedeværende voksne og ikke minst konstruktive og meningsfulle aktiviteter til ungdommene. (Foto: Natteravnene)

Besøk fra Tyskland:
Den 24. september hadde Natteravnene i Oslo sentrum hyggelig lunsjbesøk av en gruppe Nachtwandrer fra Öhringen i Tyskland. (Foto: Natteravnene)

Frivillighetskonferansen:
I begynnelsen av oktober deltok Natteravnene på Oslo kommunes frivillighetskonferanse 2019. I år var det fokus på rekruttering til frivilligheten. (Foto: Natteravnene)

For snart 15 år siden ga Natteravnene ut sine egne julebordsvettregler. Disse er like aktuelle i dag – og følger under:

Natteravnenes Julebordsvettregler

Råd til alle juleborddeltakere:

- 1) Legg ikke ut på julebordets gleder uten trening.
- 2) Meld fra til familie og kolleger hvor du går.
- 3) Vis respekt for andres vaner, tradisjoner og personlige ønsker.
- 4) Lytt til erfarne julebordgåere.
- 5) Vær rustet mot uventede episoder og sjenerøse økevittglass, selv på korte turer.
- 6) Gå ikke alene, allier deg med kolleger og sørg for egnet transport hjem.
- 7) Dra hjem i tide, det er absolutt ingen skam å snu.
- 8) Spar krefter og vent med fugledansen til et selskap av mer privat karakter.
- 9) Legg deg inn på hotell om nødvendig, men la sekretæren få sitt eget rom.

Råd til sjefen:

- 1) Sørg for transport til medarbeiderne, både til og fra julebordet.
- 2) Involver medarbeiderne i julebordplanene - da tar de et større ansvar for at arrangementet skal bli vellykket.
- 3) Gå foran som et godt eksempel. Det er mange fornuftige nivåer mellom festbrems og bajas.
- 4) Vær forberedt på at noen ønsker å ta opp personalpolitikk, lederstil og organisatoriske problemer utover kvelden. Pust dypt, hold deg rolig og avtal et møte med vedkommende første arbeidsdag etter julebordet for å snakke under roligere forhold.
- 5) Dersom du inviterer ektefeller og partnere, vær obs på at de kjenner mange av frustrasjonsområdene på arbeidsplassen og kan komme til å vurdere å ta opp disse med deg på konas eller mannens vegne.
- 6) Begrens tilgangen til gratis drikke - selvbetalte drinker er ofte tyngre å svelge.
- 7) Selskapsleker og aktiviteter begrenser alkoholkonsumet, og setter en fortreffelig stemning på kalaset.

SaLTos rapport basert på data fra 2018:

Barne- og ungdomskriminalitet

SaLTos årsrapport viser at det også i 2018 var en økning i antall unge som begår gjentatt kriminalitet. De sto i fjor bak nesten halvparten av de straffbare forholdene i aldersgruppen. Samtidig viser utviklingen en nedgang i antall personer som begår kriminalitet. Under følger sammen- draget fra den siste SaLTo-rapporten.

Mer enn 97 % av barn og unge i Oslo i alderen 10–17 år ble ikke registrert med kriminalitet i Oslo i 2018. Andelen steg litt fra 2017 og har holdt seg over 97 % de siste ni årene. Ungdomsbefolkningen øker, og andelen barn og unge registrert med kriminalitet er mer stabil enn de siste årenes økning i antall straffbare forhold kan gi inntrykk av.

De aller fleste barn og unge i Oslo er lovlydige, også målt for mindre aldersgrupper og i mindre deler av byen. I 2018 ble 1337 personer i aldersgruppen 10–17 år registrert for 2951 straffbare forhold. Antall registrerte personer gikk ned fra 1483 i 2017, mens antall straffbare forhold økte fra 2795 i 2017. For aldersgruppen 18–22 år var det en svak økning i antall registrerte personer, men en nedgang i antall straffbare forhold.

Narkotikalovbrudd og butikktveri er to kontrollinitierte lovbruddskategorier som politi og vektere i stor grad produserer, og som hadde stor innvirkning på økningen i 2017. I 2018 var det en liten økning i narkotikalovbrudd, men en større nedgang i butikktverier. Det vil si at økningen i straffbare forhold i 2018 stammer fra andre lovbruddstyper.

Det er registrert en klar økning i voldslovbrudd og ran, og det er også hyppige registreringer av lovbrudd med mange

involverte gjerningspersoner. De unge gjengangernes andel av kriminaliteten øker også.

Unge som begår gjentatt kriminalitet

Som i 2016 og 2017 var det også i 2018 en økning i antall unge gjengangere. De unge gjengangerne sto i 2018 bak nesten halvparten av de straffbare forholdene i aldersgruppen.

I 2018 ble det registrert 182 unge gjengangere under 18 år. Disse 182 unge sto til sammen bak 1385 straffbare forhold. Etter et rekordlavt nivå i 2015 er kriminaliteten unge gjengangere står for mer enn fordoblet. Av de 182 unge gjengangerne hadde 38 personer (11 flere enn i 2017) 10 straffbare forhold eller mer. Disse sto alene for 20 % av de straffbare forholdene i aldersgruppen i 2018.

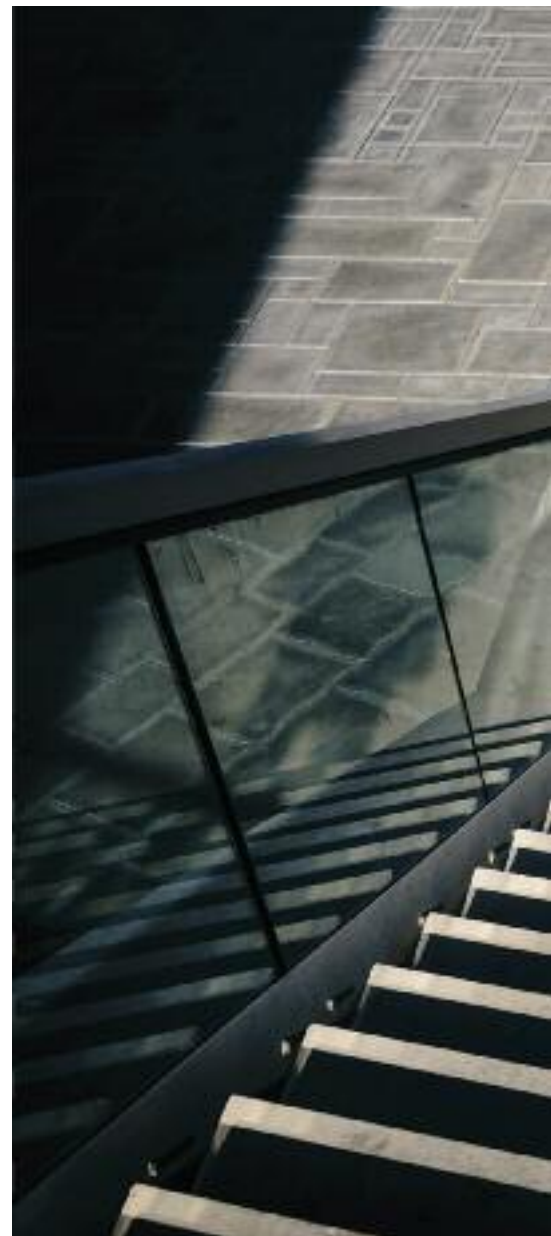
Unge gjengangere var i 2018 involvert i 2/3 av anmeldelsene der det var flere gjerningspersoner registrert. Dersom samfunnet i større grad lykkes med å jobbe målrettet med unge som begår gjentatt kriminalitet, vil det påvirke helheten i stor grad.

I aldersgruppen 18–22 år ble det imidlertid registrert færre gjengangere. I denne aldersgruppen sto gjengangerne bak 45 % av de straffbare forholdene i aldersgruppen sto for, altså en litt mindre andel enn de unge gjengangerne. 59 personer (24 færre enn i 2017) hadde 10 straffbare forhold eller mer, disse sto for 17 % av de straffbare forholdene i aldersgruppen i 2018.

Økning i fysisk vold, massevold og lovbrudd mot politiet

Det var en økning i registrert fysisk vold blant barn og unge under 18 år i 2018. Det har vært en økning hvert år siden 2013 og økningen har vært spesielt stor de tre siste årene. Økningen i 2018 kan begrenses til aldersgruppen 15–17 år, mens det er en liten nedgang blant de under 15 år. En av faktorene som bidrar til økningen, er antall anmeldelser der flere gjerningspersoner er involvert.

Unge gjengangere er ofte involvert i voldsforhold. De er registrert med over halvparten av voldsforholdene i aldersgruppen og er også registrert i mange av voldsanmeldelsene med flere gjerningspersoner. Det er i tillegg en økning i antall lovbrudd der offentlig tjenestemann er utsatt for vold, trusler, hindring eller forulemping.

Det store flertallet av disse lovbruddene skjer mot politiet. Av de fire kategoriene er økningen klart størst på hindring, trusler og forulemping av polititjenestemann. Vold økte beskjedent fra 2017 til 2018. I 70 % av anmeldelsene er det unge gjengangere involvert. Dette kan tyde på kontrollslitasje både hos de unge gjengangerne og politiet.

Ran

Antall personer anmeldt for ran og antall ransforhold blant de under 18 år steg kraftig i 2018, spesielt på høsten. Økningen er tydelig både i aldersgruppen over og under

Om SaLTo

SaLTo står for: Sammen lager vi et trygt Oslo. Det er samarbeidsmodellen til Oslo kommune og Oslo politidistrikt for å forebygge kriminalitet og rusmisbruk blant barn og unge.

SaLTos hovedmål er:

- å forebygge barne- og ungdomskriminalitet
- å forebygge rusmisbruk blant barn og unge
- å forebygge hatkriminalitet og voldelig ekstremisme blant barn, unge og voksne
- koordinering og samordning

Kriminaliteten i Oslo

Foto: Vidar Nordli-Mathisen/Unsplash

15 år. En stor andel av ranene fant sted i Majorstua krets, og de unge gjengangerne er registrert i 65 % av ransforholdene. Mange av ranene fant sted langs kollektivtransport på kveldstid, og ble utført av flere gjerningspersoner sammen.

I aldersgruppen 18–22 år er antallet ransforhold og personer som er mistenkt for ran mye mindre enn for de under 18 år. Antallet ransforhold har gått ned hvert år fra 2012 til og med 2017, men økte i 2018.

Kontrollaspektet

Politiet og private sikkerhetsselskaper er de

som oftest avdekker og anmelder narkotikalovbrudd og butikktveri. Deres fokus, satsingsområder og strategier varierer. Et økt antall anmeldelser kan være positivt da flere forhold avdekkes. På den annen side kan økt registrering gi inntrykk av at den faktiske kriminaliteten øker uten at det trenger å være tilfelle.

Unge jenter har erfaringsmessig knapt blitt registrert med narkotikaforhold, samtidig vet vi at de både bruker og er i befatning med narkotika, blant annet basert på selvrapporteringsundersøkelsen Ung i Oslo.

For butikktveri skjer det en stor nedgang blant jentene under 15 år, og en liten nedgang blant jentene i aldersgruppen 15–17 år. Politiblikket og andre kontrollørers blikk, samt deres innsats, fokusområder og prioriteringer gjenspeiles altså i politiets registre.

Kilde: Oslo kommune: bit.ly/2WKDmyO.
(Her finner du også SaLTo-rapporten i sin helhet.)

Natteravnneffekter

Natteravnene lagerfører et begrenset antall effekter som er nyttige under vandring. På denne måten har din gruppe mulighet til å bestille disse effektene i små kvanta. Nedenfor ser du vårt utvalg:

Refleksvest

Ryggsekk

Kulepenn

Bærenett

Midjetaske til førstehjelpsutstyr

Rapportblokk

Ansiktsmaske

Lommelykt

Materiell kan bestilles på:

<http://www.natteravnene.no/bestilling-av-vandringsmateriell>

*Støtt oss med
ditt bidrag
i dag!*

Send sms
977482518
til 2020

v:pps

Natteravnenes
VIPPS nummer

73962

Lærerikt og sosialt

Til tross for at Gloria Feidje bare er 28 år, har hun allerede gått natteravn i sju år. Det har hun lært mye av, samtidig som det er sosialt og hyggelig. Under vandringene har hun hatt mange flotte opplevelser, men også noen av det mindre hyggelige slaget.

Tekst og foto: Anette Haugen

For rundt sju år siden, da Gloria Feidje var 21 år gammel, tok hun kontakt med Natteravnene på hjemstedet Holmlia. Hun hadde da tenkt på dette helt siden hun var 18 år og gammel nok til å være med.

— Foreldrene mine gikk natteravn på Røa der jeg vokste opp. Jeg syntes det var en fin ting å gjøre, som jeg selv hadde lyst til å være med på. Av en eller annen grunn var det Natteravnene i Oslo sentrum som kontaktet meg tilbake, så da prøvde jeg meg der. Siden jeg trivdes godt fortsatte jeg å gå i sentrum, forteller den etter hvert så erfarne natteravnen.

Venner for livet

I starten stilte Gloria gjerne opp hver helg — og om hun kunne både fredag og lørdag. I andre perioder har hun kanskje gått én gang i måneden. Det siste halvåret har hun vært ganske aktiv igjen og gått nesten hver helg. Nå er hun i tillegg blitt vandringsansvarlig. Selv om det er litt mer forpliktende og du har ansvar for alle som er med på vandringen, synes hun bare det er spennende og morsomt. På spørsmål om hvorfor hun liker å gå natteravn, svarer hun:

— Som natteravn møter du hele tiden nye mennesker på natteravnkantoret, samtidig som du blir godt kjent med mange av dem. Her har jeg fått venner for livet. Det er både sosialt og koselig. I tillegg er det fint å kunne gi litt tilbake til byen og til folk som trenger hjelp, om den så består i å forklare veien, smile og si hei eller kjøre noen til legevakten.

Gloria synes at de aller fleste de møter ute på vandring er veldig imøtekommende. Natteravnene får mye ros og beskjed om at det de gjør med å trygge byen er kjempebra. Selv har hun lært mye av å se sentrum på en annen måte enn da hun gikk ut på byen selv. Det har vært fint å bli et slags forbilde som observerer nattelivet i stedet for å delta i det.

Trives: Gloria Feidje (t.h.) har gått natteravn i sju år og trives veldig godt. Samtidig har hun vokst veldig på all erfaringen hun har fått.

Takknemlig

I løpet av sine sju år som natteravn har Gloria både opplevd hyggelige og mindre hyggelige situasjoner. Blant annet har hun erfart overdoser og brutale slåsskamper. Hun ble tidlig i natteravnkariere overrasket over hvor brutale slåsskamper faktisk kan være. Heldigvis er det ikke så mange av den helt stygge sorten, men én gang opplevde hun å bli innkalt til avhør som vitne til en svært stygg hendelse. Andre minner er gode.

— For ikke så lenge siden var det en ung jente, som nok var både full, redd og lei seg, som falt rett utenfor natteravnkantoret da vi skulle ut. Det var svært dårlig vær i Oslo denne kvelden, med både oversvømmelse og lynnedslag. Hun hadde allerede ringt faren, som var på vei for å hente

hende. Vi tok henne med inn på kontoret, der hun kunne varme seg og vente, forteller Gloria.

I ettertid fikk hun personlig en melding fra faren til jenta. Han takket og var dypt takknemlig for hjelpen Natteravnene hadde gitt. Det betydde mye for ham. Slikt varmer.

Sosial arena

Gloria Feidje anbefaler gjerne andre å gå natteravn. Det er en fin sosial arena, ikke minst om du ikke har så mye annet å gjøre. Samtidig tenker hun det kunne være lærerikt for flere unge å se byen fra en annen side enn bare inne fra et utested. Det lærer du mye av. Også foreldre kan ha godt av å se hvor barna deres vanker. Selv har hun vokst veldig på sine år som natteravn.

Ny natteravn

Ute på gata: Ole Arnfinn og Kari Synnøve er ute for å sørge for at ungdommen i Veavågen har det trygt. (Foto: privat)

Natteravnaktivitet på Vea

I begynnelsen av mai ble det holdt informasjonsmøte på Veavågen på Karmøy for å få startet opp en natteravngruppe. Flere hadde alt i forkant meldt sin interesse – og allerede 17. mai var Natteravnene på Vea ute på sin første vandring.

Av Anette Haugen

Etter å ha lest en del i lokalavisen om uro i bygda, vinningsforbrytelser, narkotika og frustrerte medbyggdinger, tenkte Kari Synnøve Hovden Sandhåland at her måtte da noe kunne gjøres – ikke minst for å trygge tilværelsen for ungdommen på stedet. Ideen om å starte en natteravngruppe var nærliggende, så hun fikk tak i noen flere som meldte seg interessert.

Hun klarte så å ordne gratis lokaler til et informasjonsmøte på Klippen, et lokale som tilhører en av menighetene. Samtidig fikk hun positiv respons fra kommunen, som også ga et økonomisk bidrag. Videre syntes politiet dette var et så godt initiativ at de sendte tre stykker for å gi informasjon og snakke med de frammøtte fremtidige natteravnene.

Flere bidrag

Informasjonsmøtet ble holdt 2. mai. Det kom såpass mange at de raskt fikk navn på i overkant av 30 interesserte på blokka. Samtidig fikk de også dannet et natteravnstyre. Kari Synnøve Hovden Sandhåland, som selv er mor både til små og litt større barn, skjønnte nemlig fort at dette vil bli litt arbeid, så det er greit ikke å være alene om jobben. Hun forteller:

– Det har vært flere som har bidratt med å skaffe en del gratis utstyr. Én har ordnet

På vakt: Øystein og Ole Arnfinn er to av mange sambyggdinger som har meldt seg som natteravn i Veavågen. (Foto: privat)

allværsjakk gjennom jobben, vi har vært i Koppervik og skaffet beholdere til sprøyte-spisser, vi har fått tak i noen gode lommelykter og vi fikk etter søknad også et bidrag fra kommunen.

– I tillegg har vi basen vår på Klippen, der vi gratis får låne en stue oppe, hvor vi blant annet har en sofa, et kjøleskap, en kaffemaskin og en mikrobølgeovn.

Tre ganger ukentlig

Den første natteravnvandringen gruppen var ute på skjedde på selveste 17. mai. Siden har de forsøkt å være ute hele tre ganger i uka, både torsdager fra 21-24 og fredager og lørdager fra 22-02. Kari Synnøve Hovden Sandhåland ser imidlertid at dette nok er litt ambisiøst, med mindre de klarer å rekruttere en del flere natteravnere.

– Vi er tre stykker ute av gangen og forsøkte å gå også i hele sommerferien. Vi måtte imidlertid kansellere noen ganger da mange hadde ferie. Om vi ikke får rekruttert en del flere natteravnere er det nok mulig vi snart må gå ned til å gå to ganger i uka. Å gi oss har vi imidlertid ingen planer om, forteller ildsjelen, som hadde innkalt til et nytt møte dagen etter at Gatelangs snakket med henne.

Hun forklarer videre at gruppen har en egen facebookgruppe, der det legges ut

informasjon og der natteravnene kan bytte vakter om dagene de har blitt satt opp på ikke passer. De som har meldt seg til natteravn tjeneste er alle typer mennesker fra bygda, i alle aldre – helt fra ganske unge ildsjeler som vil bidra med å gjøre sitt for bygda.

Liten bygd

Selv om Vea er en liten bygd med kun 3-4000 innbyggere, er det likevel litt avstander å snakke om. Natteravnene har derfor satt opp noen faste ruter som de prøver å følge når de er ute. De er blant annet innom barneskolen, storhallen og noen boligfelt som betegnes som litt belastede områder. At det er behov for dem har de absolutt merket.

– Blant episoder som våre natteravnere har opplevd, er en tøff slåsskamp. Da sto det samtidig to unge jenter og så på. De var livredde. Vi fikk kontaktet politiet som kom og tok med dem som slåss. Samtidig passet vi på de to jentene til foreldrene kom. En annen gang kom vi over en person som var så bedugget at han lå nede. Han har i ettertid takket oss for hjelpen og sagt at han muligens ellers ikke hadde levd, sier Kari Synnøve Hovden Sandhåland.

Det er hyggelig når folk takker dem slik i ettertid. De har også fått mye positiv respons på at tiltaket de har satt i gang er kjempefint. Men dessverre har en del det for travelt, slik at de ikke selv finner tid til å bidra.

Samarbeid med politiet

Ildsjelen som har satt i gang natteravnarbeidet på Vea, og som nå er leder for gruppen, forteller videre at de har et godt samarbeid med politiet. De satte som sagt så stor pris på initiativet at de sendte hele tre politifolk til det første informasjonsmøtet, der de bidro med å fortelle om hva som skjer i bygda og hva natteravnene må passe på.

– Jeg tror nok det har vært natteravnere her på stedet tidligere også, men det er lenge siden. Det har i hvert fall ikke vært noen natteravnaktivitet de siste 12 årene som jeg har bodd her, påpeker Kari Synnøve Hovden Sandhåland.

Nå håper hun på at enda flere vil melde seg, slik at de blir så mange at det er mulig å opprettholde aktiviteten på samme nivå som de har gjort til nå.

Natteravnene på Vea (Karmøy)

Vandringstid:

Torsdag 21.00-24.00

Fredag 22.00-02.00

Lørdag 22.00-02.00

Oppmøtested: Klippen på Vea

Kontaktperson: Kari Synnøve Hovden Sandhåland

kari.sandhaland@hotmail.com

Vellykket samarbeid med faddervakter

Patruljerte: Faddervakter patruljerte områder med mye studenter i Oslo sentrum – i tillegg til at Natteravnene også hadde mange frivillige ute denne helgen.

Foto: Petter Sandberg, SiO

I forbindelse med studiestart i midten av august, hadde Natteravnene i Oslo sentrum et fint samarbeid med faddervaktordningen, arrangert av Velferdstinget. Faddervakter stilte blant annet på stand og delte ut mat og drikke, noe som ble godt mottatt av de nye studentene.

Av Anette Haugen

Det er ingen hemmelighet at ved studiestart, under fadderukene, kan det bli mye fyll og festing – blant annet med det resultatet at flere nye, unge studenter havner på legevakta. I en del større byer har de ulike student- og fadderorganisasjonene tatt tak i problemet ved å stille med egne faddervakter eller fadderravnere, som har delvis samme funksjon som Natteravnene.

I Oslo har de tidligere ikke hatt egne faddervakter ute i sentrum, men i år ble dette prøvd for første gang. Initiativet ble tatt av Velferdstinget i Oslo og Akershus, i samarbeid med UiO, OsloMet, BI, Høyskolen Kristiania og SiO. Målet var å bidra til at studiestarten i august skulle bli en fin opplevelse både for studenter, faddere og byens øvrige befolkning.

Fikk melding

— I starten av juni fikk vi en epost fra Oslo legevakt. Der sto det blant annet at det i fjor ble brakt inn 65 ungdommer til lege-

vakten i løpet av helgen det var studiestart. De ba om at det i år ble gjort tiltak for å begrense antallet, sier Trond Morten Trondsen, direktør i SiO Helse.

Sommerferien nærmet seg da meldingen kom, så det var begrenset med tid til å planlegge. Etter å ha diskutert med kolleger, der noen selv hadde gått natteravn, bestemte de seg for å kontakte Natteravnene sentralt. Tanken var at det kunne være fint å ha noen som kjente bybildet til å diskutere alle utfordringene med.

— Der ble vi fantastisk mottatt. Vi hadde flere møter og fikk veldig god hjelp til planleggingen, inkludert det å finne riktig sted å stå og til å sende søknad til politiet etc. Natteravnene har god kunnskap og lang erfaring, så vi hadde kjempefine samtaler og fikk også hjelp til selve gjennomføringen. Siden de har mobile enheter, hjalp de også til med kjøring til legevakten om det var nødvendig, forklarer Trond Morten Trondsen.

Sto på stand

Under selve helgen, den 16. og 17. august, kjørte Natteravnene sitt vanlige opplegg, mens Velferdstinget i Oslo og Akershus, UiO, OsloMet, BI, Høyskolen Kristiania og SiO rekrutterte egne faddervakter som patruljerte i de områdene der det var mange studenter og sto på stand i Spikersuppa og på Youngstorget. Der ble det blant annet delt ut 1000 boller, 1000 müslibarer, 1000 bananer, kaffe og vann.

Trond Morten Trondsen anslår at det i

løpet av helgen var litt over 40 ulike faddervakter som bidro. Noen gikk begge kveldene, de fleste bare én. Natt til lørdag anslår han at de var 25 stykker ute, mens de var litt færre kvelden etter. I tillegg til at rektorene og noen ansatte ved de ulike studiestedene ble med, stilte også en rekke studenter opp.

— Jeg var selv med begge kveldene. Det var en veldig fin opplevelse. Vi fikk mange hyggelige tilbakemeldinger fra studenter som var innom for litt mat, alkoholfri drikke og en prat. De syntes det var fint ordningen endelig var kommet til Oslo. Vi var overrasket over hvor mange som hadde hørt om dette på forhånd, med så kort forberedelse, påpeker han.

Vil fortsette

Selv om det var vellykket i år, lærte de mye, slik at de tenker de kan få organisert det enda bedre til neste år. De fikk også en hyggelig tilbakemelding fra Legevakten om at antallet unge under 24 år som var innom der den aktuelle helgen hadde sunket betraktelig fra i fjor, til 22.

Trond Morten Trondsen understreker imidlertid at dette er det mange som har bidratt til, i tillegg til faddervaktsatsingen. Det har vært stort fokus på dette i forkant av studiestart, slik at det er gjort flere tiltak som har bidratt til nedgangen.

PS: Les mer om tiltaket på side 30 – ungdommens stemme.

Trenger du noen å snakke

Alle har behov for svar på sine spørsmål, men det er ikke alltid lett å spørre noen du kjenner. Det finnes flere telefon-tjenester og nettsider hvor du kan finne god informasjon og hvor du har mulighet til å stille anonyme spørsmål. Disse sidene kan også være til hjelp for foreldre og andre voksne som lurer på hva de unge er opptatt av.

Alarmtelefon for barn og unge 116 111

Gratis nødtelefon for barn og unge. Holder åpent når barneverntjenesten er stengt. Man-fre kl. 15–08. Døgnåpent i helgene.

www.116111.no

Amathea 815 32 005

Tilbyr gratis samtaler og rådgivning om alt som har med graviditet å gjøre. Åpent: Man-fre kl. 08–20.

www.amathea.no

Kors på halsen 800 333 21

For alle under 18 år som trenger en voksen å snakke med. Gratis og anonymt. Telefon, chat og mail: Man-fre kl. 14–22.

www.korspahalsen.no

Dopingkontakten 800 50 200

Gratis og anonym informasjonstjeneste for alle med spørsmål om doping. Åpent: man-fre kl. 09–15.

<http://tinyurl.com/gotnvsvx>

Kirkens SOS 22 40 00 40

Gratis krisetelefon for alle som trenger noen å snakke med, uansett hva det er. Tlf: Døgnåpent. Chat: man-søn kl. 18.30–22.30.

www.kirkens-sos.no

Ungdomstelefonen 40 000 777

Unge svarer unge på spørsmål om seksualitet, legning og identitet. Tlf: søn-fre kl. 18–22. Chat: tirs-ons kl. 18–22.

www.ungdomstelefonen.no

RUSTelefonen 08588

Svarer og gir råd på alt rundt rusproblematikk. Du kan være helt anonym. Tlf: Man-søn kl. 11–19. Chat: Man-fre kl. 11–17.

www.rustelefonen.no

Telefon for incest- og seksuelt misbrukte 800 57 000

Gratis hjelpetelefon for incest- og seksuelt misbrukte i alle aldre og av begge kjønn. Døgnåpent.

www.incest80057000.no

Bekymringstelefonen voksne for barn 810 03 940

For voksne som har bekymringer eller spørsmål rundt barn og unge. Tlf: Man-fre kl. 09.30–14.30. Chat: tirs 12.30–14.30.

www.bekymring.no

Barneombudet 22 99 39 50

Svarer på alle type spørsmål fra barn og unge under 18 år. Tlf: Man-fre kl. 09–15. Nettjenesten: Klar melding eller Facebook.

www.barneombudet.no

Ung.no

Informasjons- og diskusjonskanal drevet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Gir svar på alt du lurer på, har egen spørreside.

www.ung.no

Redd Barna

Gir informasjon om nettvett, barn og overgrep, barnefattigdom, asyl- og flyktningebarn, barns rettigheter mm.

www.reddbarna.no

Barnevakten.no

Hjelper foreldre til å delta aktivt i barnas mediehverdag gjennom å formidle nyansert informasjon, gode råd og nyttige verktøy.

www.barnevakten.no

Medietilsynet

Gir informasjon og tips om alt rundt barn og medier, dataspill, trygg nettbruk, digital mobbing, personvern mm.

www.medietilsynet.no

Rådgivning om spiseforstyrrelser 948 17 818

Gir råd og veiledning til alle som har eller har hatt en spiseforstyrrelse og til pårørende. Ta kontakt på telefon: 948 17 818 eller mail: nfo@nettros.no

www.nettros.no

Gatelangs dykker ned i arkivet og presenterer artikler som sto på trykk ti år tilbake i tid, den gang bladet het «Respekt». Saken under er hentet fra det 29. bladet som ble utgitt, nr. 4 – des. 2009. (Første nummer kom ut i juni 2002.)

Digital mobbing

Allerede for ti år siden skrev Gatelangs – den gang med navnet Respekt – om digital mobbing og netthets. Her er oppslag fra desembernummeret i 2009, der bladets tema var mobbing.

Redd Barnas nettvettregler (per 2009)

- Vis respekt for hverandre på nett. Mobbing på nett er minst like alvorlig som annen mobbing.
- Tenk deg om før du deler personlige opplysninger om deg selv og andre på åpne nettsteder.
- Lag et passord som er vanskelig å gjette. Passordet ditt er privat.
- Husk at det er lett å lyve på nettet. Ikke tro på alt andre skriver.
- Ta med noen du stoler på hvis du skal møte noen du har blitt kjent med på nettet – og møt dem på et offentlig sted.
- Avslutt kontakten hvis du blir redd eller opplever noe ubehagelig. Blokkér kontakten og meld fra til de som har ansvaret for nettstedet.
- Fortell det til en voksen eller en annen du stoler på hvis du opplever noe ubehagelig. Meld til politiet på www.tips.kripos.no om alvorlige saker. Det er ikke din skyld om noen andre gjør noe ubehagelig mot deg på nett.

Digital mobbing (per 2009)

- Digital mobbing er mobbing som utføres via teknologiske plattformer som mobil og internett.
- Den digitale mobbingen er vanskeligere for utenforstående å oppdage og vanskeligere for offeret å beskytte seg mot. Digital mobbing blir derfor også omtalt som skjult mobbing.
- Over 100 000 barn har mottatt meldinger på internett som har plaget eller skremt dem. Av disse har bare 19 prosent fortalt det til en voksen.

NB: Kilde: Trygg bruk-undersøkelsen 2008

Fem råd for en tryggere bytur

- Ikke ta pirattaxi
- Ikke hør på musikk om du går alene nattestid
- Oppsøk opplyste gater på hjemturen
- Vær observant og våken
- Forsøk å ta følge med venner, når det er mulig

Natteravnenes tips for en tryggere og hyggelig bytur:

- Hold sammen – pass på hverandre og ikke la noen være alene.
- Planlegg hjemreisen: Sjekk busstider, ha reservepenger til drosje og ha en god backup-plan (for eksempel overnattingsmuligheter hos venner, avtalt hjemkjøring, ha strøm på mobiltelefonen). Unngå mørke og lite trafikkerte områder. Velger du å gå hjem – gå i opplyste og befolkede gater.

HVOR ER PARAPLYEN?

Hvor i Norge befinner natteravnparaplyen seg på dette bildet? Vet du svaret? Send en mail til: gatelangs@natteravnene.no innen 1. februar 2020, så er du med i trekningen av en fin premie.

Løsning i forrige nummer var: Bøyabreen/Jostedalsbreen i Sogn og Fjordane. Følg også vår konkurranse på Facebook. Med jevne mellomrom stiller vi samme spørsmål der. Lik siden vår «Natteravnene» og følg med på «Paraplyens vandring» og aktuelle saker.

Natteravnene takker gode samarbeidspartnere:

Stanley Security AS
som gir oss gratis
alarmtjeneste,
parkering med mer.

Joh. Johannson
som gir oss
gratis kaffe.

Egon Karl Johan
www.egon.no/restauranter/karl+johan
Som spanderer pizza
under vandring

Hafslund ASA
som bidrar med
engasjement og
økonomisk støtte

Viktig at studenter stiller opp

I flere byer har de ulike studentorganisasjonene i en rekke år stilt med faddervakter under studiestarten i august, da det erfaringsmessig er mye fyll og fest. Dette har man savnet i Oslo, helt til i år. Da var ordningen med faddervakter endelig på plass – i regi av Velferdstinget.

Av Anette Haugen

– Velferdstinget er en interesseorganisasjon for de 70 000 studentene som er tilknyttet alle de ulike utdanningsinstitusjonene i Oslo og Akershus. Vår oppgave er å jobbe for velferdsgoder for studentene, alt fra helsetjenester, psykologer og boliger til bedre studentøkonomi, forteller Gard Løken Frøvoll, leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus.

Det var denne interesseorganisasjonen som sammen med blant annet ledelsen i SiO Helse tok initiativ til at det i år endelig var egne faddervakter ute i Oslo sentrum under studiestarten. Å stille som faddervakt for å ta vare på nye, unge studenter, som kanskje drikker litt mye, går innunder kjerneområdet deres, helsetjenester.

Flere studenter med

På grunn av litt kort tid til å planlegge (se egen artikkel om faddervakter og samarbeid med Natteravnene), var det i år både flere ansatte ved studiestedene og en god del studentpolitikere som stilte som faddervakter. Målet er imidlertid å rekruttere enda flere studenter til å være med neste år, slik at det blir studentene selv som passer på de nye studentene ved studiestart.

– Tanken er at studentene skal ta over hele ordningen med faddervakter i sentrum. Jeg tror det er viktig at de unge ser at faddervaktordningen er av og for studenter. Støtten vi fikk fra SiO og fra Natteravnene var og er imidlertid ekstremt viktig, ikke minst i år. Samarbeidet fungerte helt utmerket, påpeker Gard Løken Frøvoll.

Faddervakter: Velferdstinget sørget for at faddervakter i år stilte opp under studiestart i Oslo. Fra venstre: Idun Kløvstad (nestleder i Velferdstinget), Gard Løken Frøvoll (leder), Eva Strømme Moshuus (samarbeidsansvarlig i Velferdstinget). (Foto: Velferdstinget)

At jobben de gjorde var viktig er han ikke i tvil om. De sørget for at mange fikk i seg vann og litt mat, og hjalp også til med å få flere til legevakten. Responsen var god fra de som var innom teltene – og kanskje bidro de til å hindre alvorlige hendelser. Selv om Natteravnene gjør en utmerket jobb, tenker han det er greit at de er der som et tillegg akkurat denne helgen.

Studenter som natteravnere

På spørsmål om hva han tenker i forhold til det at studenter kan få god erfaring og bli bedre kjent med studiebyen sin ved også å melde seg som natteravnere ellers i året,

svarer Gard Løken Frøvoll:

– Hvis flere studenter meldte seg som natteravnere, kunne det absolutt være en positiv måte både å bli kjent med byen og med andre studenter på. Denne typen frivillig arbeid er energigivende og godt egnet til å skape et fellesskap. Samtidig vil nok noen være forhindret fra å delta fordi det skjer på kveldstid, på et tidspunkt en del jobber for å spe på økonomien.

Han har selv ikke gått natteravn tidligere, men deltok som faddervakt hele helgen i midten av august – og syntes det var både gøy og overskuddsgivende.

Et trygt lokalmiljø er viktig.

Visste du at de fleste som flytter holder seg i samme lokalmiljø? Det å vokse opp i trygge og kjente omgivelser betyr mye for mange.

Når du skal selge bolig er det derfor viktig å velge den megleren som kjenner til alt det verdifulle i ditt nabolag. Slik at enhver tilflytter – ung eller gammel – vet hva stedet har å tilby eller hvordan nærmiljøet er.

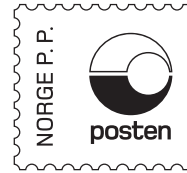
Gå inn på krogsveen.no og sjekk hvilken megler som finnes i ditt nærmiljø. Her kan du også se hvor mange kjøpere vi har til din bolig.

Velkommen til oss.

Eiendomsmegler Krogsveen er stolte bidragsytere til Natteravnene. Det forebyggende arbeidet Natteravnene gjør er svært viktig for lokalmiljøet de er representert i.

Krogsveen

Gatelangs

Returadresse:
Natteravnene Oslo
Storgata 28 B
0184 OSLO

SELVVAAG

*Omtanke &
skaperkraft*